



## ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ: ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ ЗА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ № 3219-ІХ

Основною метою прийняття Закону України від 30 червня 2023 року № 3219-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» є виконання Україною зобов'язань в рамках Меморандуму про економічну та фінансову політику від 08 грудня 2022 року, в частині відновлення довоєнного стану системи оподаткування.

До основних змін у частині оподаткування Законом № 3219 передбачено з 01.08.2023 внести зміни до Податкового кодексу України, а саме:



Рис. 1. Загальні положення в частині оподаткування, передбачені ЗУ № 3219.

### ЗМІНИ ПО СПЛАТІ ЄДИНОГО ПОДАТКУ

Закон № 3219-ХІ встановлює процедуру та умови повернення суб'єктів господарювання, які використовували спрощену систему оподаткування з особливими умовами, передбаченими пунктом 9 підрозділу 8 розділу XX "Перехідні положення" ПКУ. Ці суб'єкти господарювання переходять на систему оподаткування, на якій вони знаходилися до вибору таких особливих умов оподаткування.

Зміни в податковому законодавстві також регулюють питання визначення межі доходу після повернення до ставки та групи єдиного податку, встановлених розділом XIV, розділом 1 ПКУ, а також специфічні аспекти сплати єдиного податку платниками, які до



1 серпня 2023 року користувалися спрощеною системою з особливими умовами оподаткування.

Зокрема Законом вносяться основні зміни до Податкового кодексу України, якими передбачається з **01.08.2023** року наступне:



**Рис. 2. Зміни до Податкового кодексу України з 01.08.2023.**

Платник податків має можливість самостійно (шляхом подання заяви) відмовитися від застосування спеціальних умов оподаткування, з першого дня місяця, який настає після місяця прийняття такого рішення. У такому випадку платник податків вважається таким, що застосовує систему оподаткування, на якій він перебував до обрання особливостей оподаткування, передбачених цим пунктом, крім випадку, якщо у заяві про відмову від використання особливостей оподаткування, передбачених цим пунктом, платник податку зазначив про перехід на сплату інших податків і зборів.

Платники єдиного податку III групи, які станом на 31 липня 2023 року використовували особливості оподаткування та не відмовилися від їх використання самостійно, з **1 серпня 2023 року** автоматично вважаються такими, що застосовують систему оподаткування, на якій такі платники податку перебували до обрання особливостей оподаткування. Новостворені суб'єкти господарювання, які з дня державної реєстрації обрали спрощену систему оподаткування з урахуванням особливостей оподаткування, а саме за ставкою 2 %, автоматично вважаються платниками єдиного податку III групи із ставкою єдиного податку у розмірі – 5 %.

Дохід, отриманий у період застосування особливостей оподаткування, не включається до обсягу доходу, визначеного для відповідної групи платників єдиного податку, встановленого пунктом 291.4 статті 291 ПКУ. Зокрема, у 2023 році граничний обсяг доходу для платників єдиного податку III групи зі ставкою 3 або 5 % визначається пропорційно до кількості календарних місяців поточного календарного року, протягом яких платник єдиного податку не застосовував спрощену систему з особливостями оподаткування.



**Рис. 3. Розрахунок граничного обсягу доходу, якщо платник податку з 01.08.2023 року повернувся на сплату єдиного податку за ставкою 3 або 5 %**

Вимоги, встановлені пунктом 291.4 статті 291 ПКУ для відповідної групи платників єдиного податку щодо кількості осіб, які перебувають з таким платником податку у трудових відносинах, мають бути виконані до першого числа місяця, наступного за календарним місяцем, в якому платник податку втратив право або самостійно відмовився від використання особливостей оподаткування. Обмеження, встановлені пунктами 291.5 та 291.5-1 статті 291 ПКУ для платників єдиного податку, мають бути виконані до першого числа місяця, наступного за календарним місяцем, в якому платник податку втратив право або самостійно відмовився від використання особливостей оподаткування. Суб'єкти господарювання, які у 2023 році використовували спрощену систему з особливостями оподаткування та втратили право або самостійно відмовилися від її використання та були переведені на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ, мають право у 2023 році повторно здійснити перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу та за умови дотримання вимог глави 1 розділу XIV ПКУ. При цьому, платники податків, які станом на 1 серпня 2023 року не зареєстровані платниками податку на додану вартість, мають право до 1 вересня 2023 року подати заяву про перехід на застосування єдиного податку третьої групи зі ставкою 5 %. Такі суб'єкти господарювання вважатимуться платниками єдиного податку третьої групи зі ставкою 5 % з 1 серпня 2023 року за умови зазначення в рядку 5.1 заяви дати переходу з 1 серпня 2023 року.

**Табл. 1.**

**Алгоритм дій платників податків при переході зі системи поподаткування – 2 %**

До переходу на 2 %	Після скасування, хоче перейти	Дії
<b>Платником ЄП</b>	Платником ЄП тієї ж групи та ставки, що і до переходу на «особливу» спрощенку	відбудеться автоматично
	На загальну систему	<b>До 31.07.2023</b> подав заяву про відмову від використання спрощеної системи оподаткування – 2 %, в якій



До переходу на 2 %	Після скасування, хоче перейти	Дії
		вказати про перехід на сплату інших податків і зборів
	Платником ЄП, але іншої групи / ставки, ніж та, що була до переходу	До 01.09.2023 за загальною процедурою подати заяву про перехід на спрощену систему оподаткування. Інший варіант в автоматичному режимі повернутися на стару групу ЄП, а потім дочекатися строку та у звичайному режимі змінити групу платника ЄП
На загальній системі	На загальну систему	Відбудеться автоматично
	Платником ЄП	Не пізніше 15.09.2023 за загальною процедурою подати заяву про перехід на спрощену систему оподаткування. В цьому випадку перейти можна буде з IV кварталу 2023 року.
		Якщо заяву подати до 01.09.2023 (якщо дозволяють ПДВ-умови), загальносистемник опиниться на спрощеній системі — з 01.08.2023
Новостворений суб'єктом господарювання	Платником ЄП III групи зі ставкою 5 %	Відбудеться автоматично
	На загальну систему	До 31.07.2023 подав заяву відмову від використання спрощеної системи оподаткування – 2 %, в якій вказати про перехід на сплату інших податків і зборів
		Автоматично перейти на ЄП III групи за ставкою 5 %, а потім за звичайною процедурою та у звичайні строки подати заяву на зміну групи / ставки платника ЄП.
	Платником ЄП (крім III групи зі ставкою 5 %)	До 31.07.2023 подав заяву про відмову від використання спрощеної системи оподаткування – 2 %, в якій вказати про перехід на сплату інших податків і зборів; до 01.09.2023 за загальною процедурою подати заяву про перехід на спрощену систему оподаткування. Але цей варіант, не підійде тим, хто хоче обрати ЄП III групи за ставкою - 3 %

Також, визначено що з 1 серпня 2023 року фізичні особи - підприємці - платники єдиного податку I та II групи, податкова адреса яких знаходиться на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих російською федерацією територіях України станом на дату початку бойових дій або тимчасової окупації, мають право не сплачувати єдиний податок



за період з першого числа місяця, в якому почалися бойові дії на відповідній території, виникла можливість бойових дій або почалася тимчасова окупація такої території, до останнього числа місяця, в якому було завершено такі активні бойові дії, припинено можливість бойових дій або завершено тимчасову окупацію. При цьому такі особи не заповнюють декларацію платника єдиного податку - фізичної особи - підприємця за період, в якому єдиний податок не сплачувався. Для таких платників єдиного податку, які скористалися правом не сплачувати єдиний податок, контролюючий орган не проводить нарахування авансових внесків з єдиного податку, визначене пунктом 295.2 статті 295 ПКУ. Відповідно до Закону України від 30 червня 2023 року № 3219-ІХ, податкові зобов'язання із сплати єдиного податку нараховуються платникам єдиного податку за періоди, за які був сплачений єдиний податок, які відображені в декларації. Штрафні санкції та пеня за несплату (неперерахування) або сплату (перерахування) не в повному обсязі авансових внесків з єдиного податку, не застосовуються. Дати початку та завершення активних бойових дій, виникнення та припинення можливості бойових дій або початку та завершення тимчасової окупації визначаються відповідно до даних Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією. Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

## ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК

**З 01.08.2023 року частково скасовується чинний мораторій на проведення перевірок для підакцизних товарів (алкоголь, тютюн, паливо), грального бізнесу та фінансових послуг. Також, повертається з 1 жовтня відповідальність за порушення у сфері застосування РРО.**



Рис. 4. Податкові перевірки, які поновлюється з 01.08.2023 року.



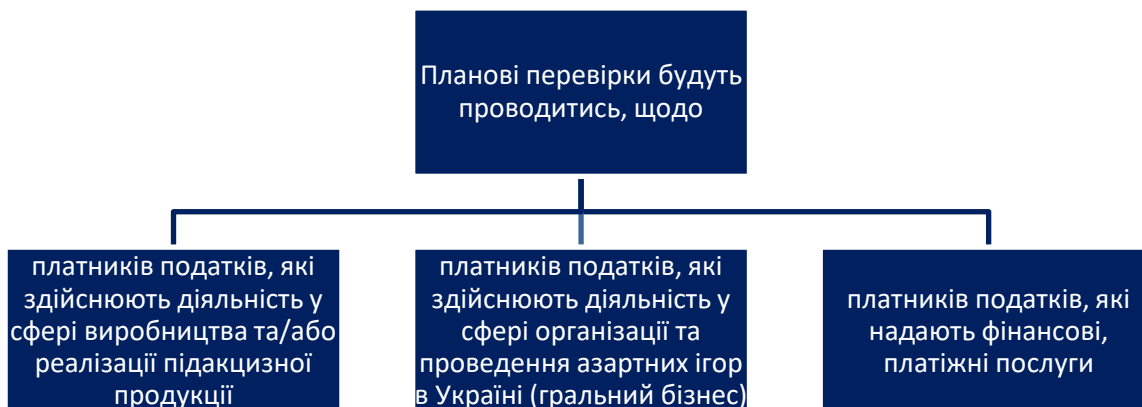
**USAID**  
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Відповідно до змін законодавства дозволено проводити щодо роботодавців документальні позапланові перевірки з 01.08.2023 р. (пп. 69.2-1 п. 69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ) щодо таких підстав:

- на звернення платника податків;
- на підставі приписів пп. 78.1.1 ПКУ, тобто якщо отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення податкового законодавства з питань оподаткування доходів, отриманих нерезидентами із джерелом їх походження з України, та/або з питань оподаткування нерезидентів, які здійснюють свою діяльність через відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, платників податків, які здійснюють діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підакцизної продукції, організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес), платників податків, які надають фінансові, платіжні послуги), якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит контролюючого органу, в якому зазначаються порушення цим платником податків відповідно законодавства, протягом 15 робочих днів з дня, наступного за днем отримання запиту;
- якщо платником податків не подано в установлений законом строк податкову декларацію, розрахунки, звітність для податкового контролю за трансфертним ціноутворенням відповідно до п. 39.4 ПКУ, якщо їх подання передбачено законом (пп. 78.1.2 ПКУ);
- якщо платником податків подано в установленому порядку контролюючому органу заперечення до акта перевірки в порядку, визначеному п. 86.7 ПКУ, або скаргу на прийняте за її результатами податкове повідомлення-рішення, в яких вимагається повний або частковий перегляд результатів відповідної перевірки або скасування прийнятого за її результатами податкового повідомлення-рішення, у разі якщо платник податків у своїй скарзі (запереченнях) посилається на обставини, що не були досліджені під час перевірки, та об'єктивний їх розгляд неможливий без проведення перевірки. Така перевірка проводиться виключно з питань, що стали предметом оскарження. Наприклад, відбулася фактична перевірка, за якою було сформовано акт. Платник написав заперечення, що податківці не врахували певні моменти, тоді податківці можуть прийти і перевірити ці обставини знову;
- якщо розпочато процедуру реорганізації юридичної особи (крім перетворення), припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи — підприємця, закриття постійного представництва чи відокремленого підрозділу юридичної особи, в тому числі іноземної компанії, організації, порушено провадження у справі про визнання банкрутом платника податків або подано заяву про зняття з обліку платника податків (пп. 78.1.7 ПКУ);
- якщо контролюючим органом вищого рівня в порядку контролю за діями або бездіяльністю посадових осіб контролюючого органу нижчого рівня здійснено перевірку документів обов'язкової звітності платника податків або матеріалів документальної перевірки, проведеної контролюючим органом нижчого рівня, і виявлено невідповідність висновків акта перевірки вимогам законодавства або неповне з'ясування під час перевірки питань, що повинні бути з'ясовані під час перевірки для винесення об'єктивного висновку щодо дотримання платником податків вимог законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Наказ про проведення документальної позапланової перевірки в цьому випадку приймається контролюючим органом вищого рівня лише в тому разі, коли стосовно посадових осіб контролюючого органу нижчого рівня, які проводили документальну перевірку зазначеного платника податків,



- розпочато дисциплінарне провадження або їм повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення (пп. 78.1.12 ПКУ);
- у разі необхідності перевірити дані щодо контрольованих операції, що передбачено у пп. 78.1.14 — 78.1.16 ПКУ;
  - якщо податківцями після проведення документальної планової перевірки або документальної позапланової перевірки отримано інформацію та/або документи від іноземних державних органів, які стосуються питань, що були охоплені під час попередніх перевірок платника податків та свідчать про порушення платником податків податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи. Така перевірка проводиться виключно щодо питань, що стали підставою для проведення такої перевірки (пп. 78.1.21 ПКУ);
  - у разі отримання інформації, що свідчить про ведення нерезидентом господарської діяльності через постійне представництво на території України, відповідно до вимог пп. 14.1.193 ПКУ, без взяття на податковий облік (пп. 78.1.22 ПКУ).



**Рис. 5. Дозволені планові перевірки.**

При цьому формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок та внесення змін до нього здійснюється без урахування вимог, передбачених п. 77.2 ПКУ. Тобто тепер перевірятимуть не лише «ризикових» платників, а всіх, хто здійснює відповідні види діяльності. Внесення змін до плану-графіка може здійснюватися щомісячно з урахуванням форс-мажорних обставин, обставин непереборної сили, наявності / відсутності безпечних умов для проведення перевірок. Оновлений план-графік оприлюднюється на офіційному вебсайті ДПСУ не пізніше останнього числа місяця, в якому було затверджено такий оновлений план-графік.

Крім того, документальні перевірки, які були розпочаті та не завершені до 24.02.2022 р., окрім перевірок, для яких встановлено мораторій, поновлюються на невикористаний строк. Тобто якщо станом на 24.02.2022 р. відбувалася документальна планова, позапланова або фактична перевірка і було використано два дні з 10, то податківці



**USAID**  
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

можуть, після усунення вказаних вище обставин, завершити її протягом восьми днів. Те саме стосується перевірок, які були дозволені після введення воєнного стану, але згодом виникли наведені вище обставини. Наприклад, якщо підприємство постраждало від падіння уламків ракети. Як вказано у пп. 69.36 п. 69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ, для податківців та платників податків зупиняється відлік строку давності по документальних планових та позапланових перевірках, які зараз під мораторієм через воєнний стан. Для платників податків продовжуються строки зберігання документів та інформації, визначених п. 44.1 ПКУ на період зупинення відліку строку давності.

## **ДОПОМОГА ДЛЯ ПОТРЕБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ**

Змінами до підпункту 69.6 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу скасовано делегування повноважень Кабінету Міністрів України на визначення переліку товарів, виконаних робіт, наданих послуг на потреби оборони держави.

Починаючи з 1 серпня 2023 року, передача товарів (виконання робіт, надання послуг) для потреб забезпечення оборони держави Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, **не обмежується переліком**, який має визначати Кабінет Міністрів України, для незастосування коригуючої різниці згідно з підпунктом 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 ПКУ.

## **ІНШІ ЗМІНИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ЗАКОНОДАВСТВОМ**

Змінами до оподаткування платників податків у період дії воєнного стану також передбачено:

- уточнення періоду, в якому звільняються від оподаткування податком на доходи фізичних осіб доходи благодійників - фізичних осіб, які внесені до Реєстру волонтерів;
- звільнення від оподаткування ПДФО суми доходу отриманого, як компенсація за об'єкт нерухомого майна пошкодженого/знищеного в наслідок бойових дій;
- доповнення переліку витрат фізичних осіб витратами на придбання об'єкта нерухомості у сумі, зазначеній у житловому сертифікаті на придбання об'єкта житлової нерухомості, що був отриманий платником податку, як компенсація за пошкоджений/знищений об'єкт нерухомого майна;
- приведення до норм європейського права визначення місця постачання послуг пов'язаних з постачанням електричної енергії (місцем постачання таких послуг вважатиметься місце, в якому отримувач послуг зареєстрований як суб'єкт господарювання, а не місце реєстрації постачальника);
- упорядкування правил оподаткування ПДВ при відновленні реєстрації платника ПДВ, який на дату набрання чинності Закону № 3912 був зареєстрований платником спрощеної системи з особливостями оподаткування;
- спрощення вимог до відображення в розрахунковому документі назви товару (послуги) для фізичних осіб – підприємців, платників єдиного податку, які не зареєстровані платниками ПДВ;





**USAID**  
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- відновлення термінів надання контролюючими органами індивідуальних податкових консультацій та розгляду скарг платників податків на рішення контролюючих органів;
- відновлення термінів надання платниками податків відповідей на запити контролюючих органів;
- відновлення з 1 вересня 2023 року відповідальності банків, інших фінансових установ, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей за здійснення видаткових операцій за рахунком/електронним гарантом платника податків до отримання повідомлення відповідного контролюючого органу про взяття рахунку/електронного гаранця на облік у контролюючих органах, тощо.